

Groene Pepers

Nota Reacties & Commentaar
(11 februari 2009)

Inhoud

- 1. Inleiding**
 - 2. Verantwoording van het proces**
 - 3. Raadsbehandeling**
 - 4. Inspraakresultaten op hoofdlijnen**
 - 5. Vervolg**
- Appendix: Wijzigingen in kaartbeeld basisgroenstructuur/nevengroenstructuur**

Bijlage:

- 1. Samenvatting van de inspraakreacties en commentaar (vanuit alle 3 visies)**
- 2. Verslagen van de inspraakavonden en het slotdebat**

Leeswijzer: In de bijlagen zijn de essenties van alle inspraakreacties samengevat en de verslagen van de inspraakavonden integraal opgenomen. In de hoofdtekst worden na een toelichting op het planproces deze inspraakresultaten op hoofdlijnen beschouwd. Dit mondt uit in voorstellen voor aanpassing van de tekst en vooral het kaartbeeld van de inspraakversie. Deze aanpassingen vormen samen met de inspraakversie ons voorstel aan de Raad voor definitieve vaststelling van de groenstructuurvisie Groene Pepers.

1. Inleiding

Op 26 augustus 2008 heeft het college van B&W de Groenstructuurvisie “Groene Pepers” vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak, gezamenlijk met de structuurvisie Stad op Scherp en de nota Binnenstad.nu. De inspraakperiode liep van 26 september tot en met 7 november 2008. In deze periode zijn een aantal inspraakavonden voor de specifieke nota’s georganiseerd. De eerste inspraakbijeenkomst op 30 september ging over de Groenstructuurvisie; een verslag hiervan is als bijlage bij deze nota toegevoegd. De inspraakperiode is op 4 november afgesloten met een integraal slotdebat. Naast de mondelinge inbreng tijdens de discussies zijn er 33 schriftelijke inspraakreacties ontvangen, waarvan ruim de helft geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op de Groenstructuurvisie. Op het internet is een discussieforum geopend, hier is echter geen enkele reactie binnengekomen. In deze nota van Reacties en Commentaar zijn de inspraakreacties op de Groenstructuurvisie samengevat en van een reactie voorzien. De originele reacties zijn beschikbaar in de visietrommel.

2. Verantwoording van het proces

De nu voorliggende Groenstructuurvisie kent een lange voorgeschiedenis. De eerste conceptversie is op 4 april 2007 in de vorm van een discussienota besproken in de Raadscommissie Beheer en Verkeer. Vervolgens is er in de loop van dat jaar met diverse belanghebbenden en gremia gesproken. De natuur- en landschapsorganisaties hebben in een regulier Bestuurlijk Overleg Stadsnatuur op 19 februari commentaar op de nota gegeven en vervolgens in een afzonderlijk gesprek met het College op 15 oktober opnieuw hun visie kunnen geven op het aangepaste concept.

Er is een afzonderlijke discussie gewijd aan de rol van het groen(beheer) binnen de aanpak van de “Duurzaamste stad” en voor de gezamenlijke bewonersorganisaties is een informatiebijeenkomst over Groenparticipatie georganiseerd in het voorjaar van 2008.

In samenwerking met de GGD is een interne discussiebijeenkomst over Groen en Gezondheid gehouden, waar door inleiders van de GGD, Alterra en Staatsbosbeheer diverse aspecten van onder meer de klimaatverandering, de rol van groen in de leefomgeving en de mogelijkheden voor groene recreatie zijn toegelicht.

Intern zijn voor verschillende betrokken dienstonderdelen informatiebijeenkomsten gehouden en enkele discussies aan specifieke thema’s als ‘natuurlijk spelen’ gewijd.

In het voorjaar van 2008 heeft het College besloten de procedures voor de vaststelling van de structuurnota Stad op Scherp en de Groenstructuurvisie te koppelen. Dat heeft tot gevolg gehad, dat de visie niet volgens de oorspronkelijke planning in dat voorjaar kon worden vastgesteld. De inspraakversie van Groene Pepers is uiteindelijk in de collegevergadering van 26 augustus vastgesteld en tesamen met de structuurvisie en de binnenstadsvisie vrijgegeven voor inspraak.

3. Raadsbehandeling

Gedurende de realisatieperiode heeft de Raad enkele malen over de visie (aanvankelijk het plan) gediscussieerd.

Op 10 januari 2008 heeft de Raad de Structuurvisie en de Groenstructuurvisie in hun onderlinge relatie besproken.

4. Inspraakresultaten op hoofdlijnen

Over het algemeen is er vooral veel waardering voor de inhoud van Groene Pepers. Veel insprekers bevestigen het belang van een groene beleidsvisie, waarin de uitgangspunten van het beleid zijn vastgelegd. De inzet naar een kwalitatief hoogwaardige uitvoering wordt op prijs gesteld. De visie draagt bij aan de integrale samenhang in het beleid voor een gezonde leefomgeving, die met het oog op het duurzaamheidsbeleid noodzakelijk is. Diverse reacties vragen om duidelijkheid met betrekking tot de uitvoering; een programmering en planning wordt hier en daar gemist.

In het discussietraject in 2007 en 2008 zijn diverse onderwerpen ter sprake gekomen en deze zijn verder verhelderd en uitgewerkt in de inspraakversie van de visie. Een aantal van deze onderwerpen komt ook in de inspraakreacties terug. Deze willen wij nog even kort aan de orde stellen.

Basisgroenstructuur / nevangroenstructuur

Er is nog onduidelijkheid over het onderscheid tussen de twee soorten groen in de stad.

Enkele insprekers pleiten voor een absoluut beschermingsniveau voor de basisgroenstructuur.

Commentaar:

De basisgroenstructuur kan worden gezien als de ruimtelijke optelsom van de ‘groen-blauwe verbindingen met het landschap’, de stedelijke ecologische structuur SES, de hoofdbomenstructuur, de cultuurhistorisch beschermde groenelementen, de belangrijkste wijkgroenstructuren en enkele noodzakelijke verbindingselementen. Het beheer van de basisgroenstructuur is de verantwoordelijkheid van de gemeente, provincie of Rijk, in enkele situaties een natuurbeheerder of de waterschappen. Er zal bij het beheer van deze structuur worden gestreefd naar de versterking van de natuurlijke kwaliteiten van het groen en/of water. De onderdelen, die behoren tot de SES worden al langer beheerd op basis van ecologische beheerplannen. Ook de natuurbeheerders zullen op basis van ecologische beheerplannen werken. In de tot nu toe traditioneel ingerichte groene delen van de basisgroenstructuur wordt meer rekening gehouden met de ecologie; daarvoor worden op de natuur gerichte beheermethoden ontwikkeld. De uitvoering van het waterbeheer wordt afgestemd op de voorgestelde functies in het onlangs vastgestelde waterplan Waterwerk. Daarbij is tevens het uitgangspunt, dat op meer plaatsen wordt gestreefd naar een meer natuurlijk beheer. Voor de functie stedelijk natuurwater is het ecologisch functioneren van het water het uitgangspunt.

De nevangroenstructuur is complementair aan de basisgroenstructuur en bestaat eveneens uit openbaar groen en water, vaak in een minder samenhangende structuur. Het gaat om wijkgroen, bermen, sloten en overhoekjes. In principe wordt dit groen ook door de gemeente beheerd, in sommige gevallen door derden (provincie, rijk, waterschap). Het beheer zal hier in principe onveranderd blijven ten opzichte van de huidige situatie, tenzij het gebied wordt uitgegeven in het kader van de groenparticipatie (zie hieronder). Juist de nevangroenstructuur wordt hiervoor ruimte gemaakt.

Om duidelijkheid te geven met betrekking tot de vraag welk groen behoort tot de basis-, respectievelijk de nevangroenstructuur, is er achter in de Groenstructuurvisie een verbeterde kaart ingevoegd, waarop de verdeling is uitgewerkt.

Aanpak van de stadsranden

Er is veel waardering en ondersteuning voor de specifieke aandacht, die in de visie wordt besteed aan de stadsranden. Diverse insprekers vragen om concrete actie, waarmee de duurzame inzet van de gemeente zichtbaar kan worden. Het LTO vraagt nadrukkelijk de boeren bij deze inzet te betrekken.

Commentaar:

De relatie tussen de stad en het landschap is in 1999 met de visie Stadslandschappen op de beleidsagenda gezet door het Rijk. Op dat moment paste dat nieuwe beleid goed bij de inzet van het Groningse stadsecologische beleid, waarin de waarde van de landschappen rond de stad werd erkend als bron voor de vitaliteit van de stadsnatuur. Vervolgens is bij de evaluatie van de Regiovisie in 2002 het landschap nadrukkelijk aan de orde gekomen, omdat werd geconstateerd dat er sprake was van een gebrek aan zorg en aandacht, dat resulteerde in een aanzienlijk kwaliteitsverlies in het landschap in de regio. Omdat de stadsranden in dit opzicht het meest kwetsbaar zijn, heeft de nieuwe Regiopark-organisatie deze als aandachtsgebieden aangewezen.

De ontwikkelingskansen van de verschillende landschappen rondom de stad worden uitgewerkt in integrale landschapsvisies, die in nauwe samenwerking met de provincie, de omliggende gemeenten en de bewoners/gebruikers van het landschap worden opgesteld. Er wordt naar gestreefd de specifieke karakteristiek van de landschappen zoveel mogelijk te bewaren. Voorwaarde daarbij is dat het platteland rond de stad ook in sociaal-economisch opzicht blijft functioneren. In veel gevallen betekent dat de boeren in het gebied concreet worden ondersteund en geholpen hun rol als beheerder van het gebied te handhaven. De organisatie van het Regiopark en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PMJP) en eventueel ook de Interreg-regeling worden gebruikt voor de programmering en de financiering van de concrete projecten, die uit deze visies voortkomen. Voor Groningen dient de Groenstructuurvisie inmiddels als het beleidsmatige fundament voor deze aanpak. De stadsrand is niet meer het optionele uitbreidingsgebied van de stad. De kwaliteit van het landschap is een belangrijke voorwaarde voor de functionele relatie tussen stad en ommeland. Daarom moet het landschap beleefd kunnen worden; het moet ook bereikbaar zijn. De ervaringen van de afgelopen jaren in dit opzicht, vooral opgedaan in de aanpak van de Westrand, worden door middel van de bovengeschetste aanpak in de komende jaren ook in de overige stadsranden toegepast. Het duurzaam voortbestaan van de landschappen hangt in veel gevallen van een goede samenwerking tussen alle betrokken partijen af.

Groenparticipatie

Vanuit de wijkorganisaties wordt belangstellend gereageerd op de uitwerking van het principe van groenparticipatie. De gemeente dient wel de regie in het beheer te houden.

Commentaar:

Bij het beheer van de nevgroenstructuur willen wij ruimte maken voor de participatie van groepen bewoners, bedrijven, verenigingen en andere organisaties, die daarom vragen. Op dit moment bestaat er een regeling voor het in gebruik geven van gemeentegroen. De basis hiervan is een individueel contract van een eigenaar met betrekking tot het gebruik van een aan zijn eigendom grenzend stuk openbaar groen. Voorwaarde hierbij is onder meer dat het gebied als tuin wordt beheerd.

Ingeval van groenparticipatie gaat het niet om afzonderlijke particulieren, maar een groep die gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het beheer van een deel van het groen of water in de buurt of straat aanvaardt. Hiervoor wordt eveneens een contract met randvoorwaarden afgesloten, waarbij in dit geval de gemeente zich bovendien verplicht de groep te begeleiden, adviseren en desgewenst ook materiaal en materieel beschikbaar stelt. De groep mag zelf de inrichting en de beheermethodiek kiezen; deze wordt door de gemeente globaal getoetst op realiseerbaarheid. Er is daarbij geen specifieke voorkeur voor een bepaalde werkwijze. Zolang het groene karakter van het geheel bewaard blijft, zijn er veel mogelijkheden voor de realisatie van inzichten en ideeën van de groep, die de verantwoordelijkheid voor het beheer van het betreffende groen of blauw op zich neemt.

Anders dan enkele insprekers veronderstellen, is er geen sprake van taakafstoting of bezuiniging. De gemeente blijft (mede) verantwoordelijk en zal ook zorgen voor ondersteuning. Hiervoor zal binnenkort een coördinator worden aangetrokken bij Stadsbeheer. Wij gaan er daarbij vanuit, dat eventuele opbrengsten als gevolg van verminderd onderhoud zullen wegvallen tegen de meerkosten van de extra benodigde organisatiecapaciteit.

Groencompensatie

Diverse insprekers hebben de vrees uitgesproken, dat de mogelijkheid tot financiering van de compensatie zal leiden tot ‘afkoopgedrag’ bij planontwikkelaars. Hierdoor zou het juist gemakkelijker worden om groen in te leveren. De corporaties zijn van mening dat de gemeente ten onrechte een publieke taak op private partijen afwentelt.

Commentaar:

De verplichting tot groencompensatie is van toepassing op de basisgroenstructuur. Deze mag als gevolg van de ruimtelijke ontwikkelingen in omvang en/of kwaliteit niet meer afnemen. Waar de basisgroenstructuur in het geding komt, moet de compensatie in principe ‘in natura’ (oppervlakte en/of kwaliteit) binnen het plan gerealiseerd worden. Blijkt dat feitelijk onmogelijk, dan kan als ultimum remedium een financiering van het verlies afgesproken worden.

Verder is er ervaring opgedaan met de bescherming van de stedelijke ecostructuur SES, waar de compensatieverplichting in de afgelopen vijftien jaar al van toepassing was. Over het algemeen heeft dit goed gefunctioneerd, waarbij moet worden opgemerkt, dat de doorwerking van de Flora- en Faunawet hieraan ook heeft bijgedragen.

Feitelijk stellen wij nu voor dit beschermingsniveau uit te breiden tot de gehele basisgroenstructuur, waarmee een groot deel van het stedelijk groen planologisch beschermd wordt.

In de Groenstructuurvisie wordt wel een absoluut beschermingsregime voorgesteld voor de Kroonjuwelen; de oudste groengebieden, waar historie en ecologie tesamen tot bijzondere kwaliteit hebben geleid. Compensatie is hier niet mogelijk.

In verband met het gegeven, dat een stedelijk gebied een dynamisch geheel is, kan de gehele groenstructuur echter onmogelijk definitief in vorm en inrichting worden vastgelegd. Met het oog op veranderende inzichten met betrekking tot de aard en het functioneren van groen in het stedelijk gebied is een absolute bescherming zelfs ongewenst. Renovatie en structuraanpassing kan tot een aanzienlijke verbetering van de groenkwaliteiten leiden, zoals in Vinkhuizen en Corpus den Hoorn is gebleken. In diverse ruimtelijke projecten is in de afgelopen jaren een hoogwaardige groenstructuur gerealiseerd.

Uiteraard zal er bij de noodzaak tot compensatie in eerste instantie binnne de projecten naar concreet realiseerbare oplossingen gezocht worden. Pas wanneer gebleken is, dat feitelijke compensatie op praktische gronden niet te realiseren is, zal een financiële oplossing van de compensatie mogelijk zijn. In de loop van 2009 zal worden onderzocht of er op basis van de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening en de GREX-wet een concreet voorstel voor een regeling kan worden uitgewerkt. De verwachte invoering van een landelijke gedragscode voor ruimtelijke ontwikkeling in de loop van dit jaar zal overigens in praktische zin ook aan een zorgvuldige uitvoeringspraktijk gaan bijdragen.

5. Vervolg

In verband met de onduidelijkheid rond groenparticipatie wordt de laatste alinea van hoofdstuk 6 vervangen door de onderstaande tekst:

“ In de nevangroenstructuur wordt er ruimte gemaakt voor groenbeheer door anderen. Bij duurzaamheid hoort een actieve betrokkenheid, die we ook graag concreet willen maken door de mogelijkheid te creëren een eigen bijdrage te leveren in de inrichting en het beheer van de

eigen leefomgeving. Voor bewoners zal een afzonderlijk Groenparticipatieprogramma worden opgezet, waarin de randvoorwaarden nader worden uitgewerkt. In het kader van het Lokaal Akkoord zullen de corporaties hierover benaderd worden en op bedrijventerreinen wordt de betrokken ondernemers(organisaties) de mogelijkheid geboden tot een actieve rol in het beheer.

Er bleken diverse aanpassingen noodzakelijk aan de bijgevoegde kaart en er is een begrippenlijst toegevoegd. Voor het overige geven de inspraakreacties geen aanleiding de inhoud of de tekst van de Groenstructuurvisie te wijzigen. De visie kan daarom onmiddellijk na de vaststelling als beleidsdocument de basis bieden voor diverse regelingen en concrete uitwerkingen. Een groot aantal daarvan zoals de SES, het Bomenstructuurplan en het landschapsbeleid in de stadsranden, zijn al geruime tijd in uitvoering en hebben hun bestaansrecht bewezen. Enkele regelingen, zoals de regels voor het ingebruik geven van gemeentegroen, worden in het licht van de groenstructuurvisie aangepast.

Er zullen naar aanleiding van de vaststelling van Groene Pepers ook nieuwe regelingen van kracht worden. Met de uitwerking van enkele, zoals de groencompensatie en de groenparticipatie, is reeds een begin gemaakt. Andere, zoals een definitieve uitwerking van de voorgestelde aanpak van de Kroonjuwelen, zullen nog volgen.

De Groenstructuurvisie kent geen eigen uitvoeringsprogramma. De aanpak van de aandachtsgebieden wordt bepaald door andere programma's, omdat daar in de meeste gevallen ook de financiering geregeld moet worden. In het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisies (MUST) zal een globale programmering en begroting van de projecten worden opgenomen.

De vernieuwende onderdelen van de uitwerking van de Groenstructuurvisie zullen bovendien geprogrammeerd worden in het jaarprogramma van de Duurzaamste Stad en deels ook in het Waterplan.

De monitoring van de resultaten vindt dan ook vooral binnen deze kaders plaats. Daarnaast is een monitorsysteem opgezet voor de ecologische resultaten in het kader van het doelsoortenbeleid en wordt er over het ecologisch beheer jaarlijks gerapporteerd.

Over het ecologisch beleid wordt vijfjaarlijks gerapporteerd aan de gemeenteraad; de ontwikkelingen rond de groenstructuurvisie kunnen in dit kader vanaf 2014 worden meegenomen.

Met oog op het voorgaande stellen wij u voor te besluiten:

Met inachtneming van de Nota van Reacties en Commentaar de Groenstructuurvisie "Groene Pepers" vast te stellen.

Appendix.

Wijzigingen in de definitieve versie van de kaart bij de Groenstructuurvisie

a. nevangroenstructuur moet basisgroenstructuur zijn

- A7 noordzijde bij Westpoort
- Vierverlatenweg
- Hoendiep Noordzijde en Energieweg
- Friesestraatweg / Westelijke Ringweg westzijde
- Prof. Uilkensweg
- Noorderbegraafplaats
- Wilhelminakade
- Prinsesseweg
- Boterdiep
- Bedumerweg
- Noordzeeweg/Plataanlaan
- Floresplein
- Bernouilliplein
- Oosterhamrikkade
- verkeersaansluitingen Winschoterweg
- Zuiderpark
- Kempkensberg Noordzijde
- Bachkade
- Papiermolenlaan
- Fongerspad
- Julianapark
- Laan van Corpus den Hoorn
- Ketwich Verschuurlaan
- Goeman Borghesiuslaan
- Kooiweg
- S.O.J. Palmestraat
- Paterswoldseweg
- Bornstertol

b. Basisgroenstructuur moet nevangroenstructuur zijn

- Jacob Schorerstraat / Niek Engelschmanstraat
- Jacob Israel de Haanstraat / Hans Lodeizenstraat
- Groenhof
- Grouwelerie
- Arubastraat
- Coranthijnstraat / Marowijnestraat

- Kremersheerd
- Rensumaheerd
- Wilkemaheerd
- Jensemaheerd
- Lijzijde / Kombuis
- sportveld Boutenspad
- Schaaksport

c. Toegevoegd aan basisgroenstructuur

- Groenstructuurplan Meerstad
- centraal weidegebied Kardinghe
- reconstructie Gideon
- Helpermaar

d. Van de kaart verwijderd

- Stamspoorlijn ter hoogte van Euroborg (geen groen meer)
- Beneluxweg Noordzijde (ten onrechte als groen getekend)
- Berlagebrug (niet groen)